

Zeitschrift: Annalas da la Societad Retorumantscha
Herausgeber: Societad Retorumantscha
Band: 5 (1890)

Artikel: Una Marenda nella Valleta da Samedan !
Autor: [s.n.]
DOI: <https://doi.org/10.5169/seals-177880>

Nutzungsbedingungen

Die ETH-Bibliothek ist die Anbieterin der digitalisierten Zeitschriften. Sie besitzt keine Urheberrechte an den Zeitschriften und ist nicht verantwortlich für deren Inhalte. Die Rechte liegen in der Regel bei den Herausgebern beziehungsweise den externen Rechteinhabern. [Siehe Rechtliche Hinweise.](#)

Conditions d'utilisation

L'ETH Library est le fournisseur des revues numérisées. Elle ne détient aucun droit d'auteur sur les revues et n'est pas responsable de leur contenu. En règle générale, les droits sont détenus par les éditeurs ou les détenteurs de droits externes. [Voir Informations légales.](#)

Terms of use

The ETH Library is the provider of the digitised journals. It does not own any copyrights to the journals and is not responsible for their content. The rights usually lie with the publishers or the external rights holders. [See Legal notice.](#)

Download PDF: 05.05.2025

ETH-Bibliothek Zürich, E-Periodica, <https://www.e-periodica.ch>

Una Marenda nella Valleta

da Samedan!

Digia dal 37 comanzet ad ir qualvoutas a chatscha dâ chamuotschs cun mieu bap. Sieus lës predilets eiran la Val Saluver, e Val-Bever, ma ils püss schlupettet el sü'l Selin sur ils Marguns da Schlarina, inua el mettaiva suvenz sël. Circa 15 chamuotschs mazaiv' el ogni ann, que chi durante 40 ans ch'el get a chatscha, fuorma ün tröpp da 600 chamuotschs.

E dal temp ch'eu d'infauut giaiva cun el a chatscha eiran bger pü chamuotschs cu hoz in di. Sü'l vadret da Val-Bever quintettans üna vouta 54 chamuotschs in ün sulet tröp, dals quels mieu bap schlupettet duos.

L'Utuon dal 37 partittans üna damaun allas 2^{1/2} davent da chesa, e vers las tschinch föttans sü'l Sêlin. Ma lò in pè da chamuotschs chattettans Meister Peter Aleman chi vaiva dormieu nel Margun ed eira arivô sü'l Selin aunz cu nus. El vaiva vis ils chamuotschs ma quels eiran digia partieus dal Selin e Meister Peter als vzet a ir vers il piz dellas trais fluors, sainza podair trêr sün els siand quels memma distants dad el!

Meister Peter e mieu bap decidettan dals ir zieva, passand sur il spih in Val-Bever e girer intuorn il Piz, chi bgers ans pü tard füt battaglia Piz-ot.

Eau vaiva gia fat üna vouta quella gitta, e quèlla am vaiva fiek stanglantô, e füt decis ch'eu gess vers il Piz Padella a spetter qualche muntanella, e da lò gess a spetter Meister Peter e mieu bap nella valetta da Samedan, inua vaivans già üna vouta fat marenda cu'l bap.

Circa fin las desch spettet la muntanella, chi nun capitet, allura get gio par la costa davous il Piz-padella, per ir als spetter nel lö conoschien.

Ma eu nun eira auncha arivô giosomm la costa, cha dandet-tamaing dalla vart da Val-Bever passettan circa a dèsch meters

d'distanza da mè, bain divers chamuotschs, curind con üna sveltezza incredibla, sü per la costa inua ch' eau eira gnieu gio.

Que chi's passet in mè in que momaint, nun sè descriver. Quel füt ün masdügl da temma, algrezcha, anguoscha, stupur, chi per ün bun momaint am rendet simil alla duonna da Lot, üna vaira pütta d'sêl, e cur füt revgnieu da la terribl' emoziun. 'e avet piglio gio dalla spèdla mieu vegl schluppetin (auncha a peidra) eiran ils chamuotschs digia quasi somm la costa.

Tuottünna tegnet ün bun momaint il schluppet mirand sün els, ma nun tret.

Saviand bain cha els eiran già memma distants per podair and mazzar, e cur vzet a sparir l' ultim d' els vers il piz dellas trais Fluors schi m' dschet suott' las blastemmas e trids plets ch' eau digià savaiva, agiundschand: „perche nun hest tratt dalun, tü mal pöst etc.“

Sospirand e vzand adünna ils chamuotschs a passer sper vi mè siand pü cu persvas cha mê non poderô m' ariver disgrascha pü granda, arrivet nel lö conoschieu, inua ova bain frais-cha am fet grand bain!

Bain bod zieva mieu arivo lò, vzet a gnir vers mè ün chatscheder, ch' eau eir dalun cognoschet. Que eira ün Signur da Samedan ch' eau in mieu requint nomnerò Sar G.

Arrivô tar mè am domandet el que ch' eau faiva lò, e l' aviand dit ch' eau spettaiva mieu bap, am domandet el eir scha gnand nò dalla Val non' vaiva vis ravolaunas?

Eau l' fet vair il lö inua gnand gio dalla costa and' vaiva vis diversas, and siand fich bgerras da que temp, ma cur al' vet requintò l' affèr dels chamuotschs, standant sieus duos mauns vers il tshêl am dschet el: O grand Tamaz, *perche nun hest trat dalun!* e s' aviand el schantô spêr mè, stuet udir pü d' üna vouta eir dad el: perchè nun hest trat dalun!

Que chi'm consolet ün pô, füt da vair sieu stupend schluppet e m' inpiisset al vzand: Cur sarò grand, e vegn dal ester, cumpr eir ün bel schluppet sco quaist!

Ma que chi'm det auncha pü in öglis cu' l schluppet, füt sieu sach da chatscha fich bel, ma surtuot bain tais, e sgür plain d' bunas robas, saviand cha Sar G., nella cited, inua avaiva negozis, 'vaiva ün grand renom per buna pastizeria!

Bain bod capittettan eir Meister Peter e mieu bap, chi nun vaivan fat chatscha üngiüna.

Sar G. als tuchet maun e'ls salüdet amiaivelmaing, sco s'soula fer in muntagna cur ün s'inseuntra, e inua tuots sun amihs, e rich e pover as crajan eguêls!

Eir da Meister P. e da mieu bap, cur Sar G. als'vet requintôs ma disgrazcha cu'ls chamuotschs, stovet darchô udir püssas voutas il teribel rimprover; *Perchè nun hest trat dalun!*

Ûn balsam a ma fadia füt però, cha que ch'eau vaiva da cour desidero, ziev'avair vis la buscha taisa da Sar G. arivet bain bod, cioe, el proponit da fer marena tuots insemel.

E bain bod sü'l bel verd tappêt, füt schvüdô la (svödò) granda part del contenuto della prüveda buscha, our da nossas buschas eir il proviand.

E ma spraunza in merit al contenuto della buscha da Sar G. non füt ün'ilusiun! Bgera buna roba contgnaiv'la, eir duos clochas d'vin exalent.

Eau füt pèr uschè dir „Il Giast d'onur“ ils megliders töchs am füttan offerts da Sar G. Eir sch'el, am spordschand ün grand töch tusa, am dschet darcho: *Ma grand Tamazi, perchè nun hest trat dalun*, non füt per que minimamaing comoss!

Tuot que ch'el avaiva am paraiva bger pü bun, cu noss proviand, surtuot il vin, e ün töch dschambun cott, squisit etc.

Mè marend'in muntagna nun am gustet uschè bain cu quella nella Valletta da Samedan.

Ziev'avair ingrazchô Sar G. per sieu amiaivel invit, piglettans cumiô d'el. El get vers il lö inua'vaiva vis las ravolaunas, e nus trais darchô in Val-Bever, passand il pitschen vadret, inua pozand sieu schluppet sün sieu bastun mieu bap tret sün quatter chamuotschs e'nd mazzet ün pitschen da duos anns, ch'eau porter a chêsa, passand trêS Samedan e Schlarina per cha tuot al vezza!

Cur, ziev'ün assenza da sês anns nel ester, eau returnet in patria la prüma vouta, stovet am fermer ün di nella cited inua eira Sar G., per avoir üna piazza nella deligenza.

Get a salüder Sar G. chi m'invidet a gianter, e durante quel, tschantschettans dalla Marena nella Valletta. Eau spettaiva saimper ch'el am dschess: *ma perchè dianzer nun hest tratt dalun?* però que non füt il cas!

L'ann passô siand in patria, fet diversas spassagedas in muntagna, visitand ils lös inua eira stò cun mieu bap.

Visitet eir la plazza dalla „Marenda nella Valletta da Samedan“. e be sulet fet lò darchô marenda. Zieva bod mez secul (44 ans) cha non eira pü stô lò. (In mez secul quauntas müdedas nella vita),

L'ova cuolla auncha saimper limpida e frais-cha sco allura, l'istess bel verd la circondescha! Ma la Valletta, am paret esser pü cuvêrta da sass cu del 37, e sco eau, „esser gnida veglia“! E gia daspö divers ans, Meister Peter e mieu bap pôssan sün la bella, per me taunt chêra „Botta-St. Gian“ insemel cun bgers dals mieus!

E cur avaunt qualche ans cun ün fich nombrus acompagnamaint, eir eau acompagnet Sar G. sün St. Peter, vzand sper si'avierta fossa sieus paraints, amihs e bgers povers, spander per el larmas da l'ultim cumiô e da fadia, comoss al dschet eir eau: *Adieu tü bun!* Mê quel chi vaiva bsögn d'ün servezzen, nè l'pover bsögnus, nun haun pichô invaun a Ta porta, Tü hest vivieu sco'n vair Cristiaun, *e Tas ouvas a' T. survivan!*

